Dosarul nr. 3-1653/2025
2-25092969-12-3-01072025

HOTĂRÂRE
În numele Legii

19 februarie 2026 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani
în componență:
Președintele ședinței, judecător Rodica Nicula
Grefier Adelina Petcu

examinând în ședință de judecată publică, acțiunea în contencios administrativ înaintată de Tatiana Munteanu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț SA „Covoare-Ungheni" cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

c o n s t a t ă :

Pretențiile reclamantei:

La 01 iulie 2025, reclamanta Tatiana Munteanu și avocatul acesteia Eugeniu Mustață, au depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care au solicitat anularea decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, subdiviziunea teritorială Ungheni nr. 2024/25/1/89361 din 14 noiembrie 2024 (data tiparului 13 mai 2025) privind stabilirea indemnizației de maternitate; decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2025/25/1/23943 din 03 aprilie 2025 (data tiparului 16 mai 2025) privind stabilirea indemnizației lunare pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani, precum și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 942/25 din 16 iunie 2025, prin care a fost respinsă cererea prealabilă; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil prin care să stabilească și să achite reclamantei Tatiana Munteanu indemnizația de maternitate pentru perioada 30 septembrie 2024 - 02 februarie 2025, calculată din venitul mediu lunar realizat în perioada septembrie 2023 - august 2024; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil prin care să stabilească și să achite reclamantei Tatiana Munteanu indemnizația lunară pentru creșterea copilului *****, până la vârsta de 3 ani, în baza venitului mediu lunar realizat în

perioada septembrie 2023 - august 2024.

În argumentarea acțiunii înaintate, reclamanta a specificat că la data de *****, s-a născut copilul *****. În consecință, a beneficiat de concediu medical pentru maternitate în perioada 30 septembrie 2024 - 02 februarie 2025, iar ulterior, începând cu data de 03 februarie 2025, a trecut în concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani.

În vederea obținerii indemnizațiilor legale aferente acestor perioade, reclamanta s-a adresat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ungheni, anexând cererile şi documentele justificative necesare pentru stabilirea: indemnizației de maternitate aferente perioadei de 126 de zile concediu medical şi indemnizației lunare pentru creșterea copilului de la expirarea concediului de maternitate până la împlinirea vârstei de 3 ani.

Ca urmare a acestei solicitări, Casa Naţională de Asigurări Sociale a emis: decizia nr. 2024/25/1/89361 din 14 noiembrie 2024 privind stabilirea indemnizației de maternitate în cuantum total de 1 722,28 de lei, calculată pe baza unui venit mediu lunar asigurat de 419,58 lei; decizia nr. 2025/25/1/23943 din 03 aprilie 2025, prin care s-a stabilit o indemnizație lunară pentru îngrijirea copilului în cuantum de 740 de lei pentru perioada 03 februarie 2025 – 27 noiembrie 2027, stabilită tot pe baza aceluiași venit mediu.

La 16 mai 2025, considerând că baza de calcul a celor două indemnizații nu reflectă veniturile reale realizate în perioada de referință şi declarate de angajator, reclamanta a formulat o cerere prealabilă, înregistrată la Casa Naţională de Asigurări Sociale cu nr. M-942/25 din 03 iunie 2025.

În cuprinsul cererii, reclamanta a invocat faptul că: veniturile salariale lunare realizate în perioada septembrie 2023 - august 2024, conform dărilor de seamă IPC18 prezentate de angajator, au variat între 10 000 – 13 700 de lei, fiind reținute contribuțiile individuale de asigurări sociale, or, Casa Naţională de Asigurări Sociale a ignorat aceste venituri şi a stabilit cuantumurile indemnizațiilor pe baza unei valori minime, justificând că angajatorul nu ar fi achitat integral contribuțiile la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru unele luni din perioada de referință. În răspunsul oficial formulat de Casa Naţională de Asigurări Sociale prin decizia nr. 942/25 din 16 iunie 2025, autoritatea a menționat că: veniturile declarate de angajator în perioada septembrie 2023 - august 2024 au fost luate în considerare doar pentru lunile în care au fost achitate efectiv contribuțiile sociale; pentru luna martie 2024, angajatorul nu a declarat niciun venit, iar contribuțiile pentru restul lunilor din perioada de referință nu au fost achitate; ca urmare, baza de calcul a fost stabilită la 5 035 de lei/ 12 luni = 419,58 lei, sumă ce corespunde veniturilor parțial cotizate pentru luna iulie 2023, utilizată ca lună de substituție; indemnizațiile nu vor fi recalculate, cu excepția cazului în care intervine o modificare legislativă sau o hotărâre judecătorească. Casa Naţională de Asigurări Sociale a indicat că

responsabilitatea privind achitarea contribuțiilor sociale revine exclusiv angajatorului, însă a refuzat să utilizeze în calcul veniturile efectiv realizate şi declarate.

A notat reclamanta că prin hotărârea din 05 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chişinău, sediul Rîşcani, pronunțată în cauza Tatiana Munteanu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, instanța de fond a constatat caracterul nelegal al deciziilor Casei Naţionale de Asigurări Sociale privind stabilirea indemnizației de maternitate şi indemnizației lunare pentru creșterea copilului, pronunțate în baza unei baze de calcul diminuate artificial, în temeiul unei pretinse neexecutări a obligației de achitare a contribuțiilor de asigurări sociale de către angajator – SA „Covoare Ungheni", hotărâre menținută de Curtea de Apel Chişinău prin decizia din 06 decembrie 2022, iar recursul Casei Naţionale de Asigurări Sociale a fost declarat inadmisibil de către Curtea Supremă de Justiție prin încheierea din 20 decembrie 2023, devenind astfel o hotărâre definitivă, executorie şi obligatorie între aceleași părţi.

Astfel, a relatat reclamanta că circumstanțele de fapt sunt identice: reclamanta a fost salariată a SA „Covoare Ungheni", a realizat venituri lunare cu reținerea contribuțiilor sociale individuale, iar Casa Naţională de Asigurări Sociale a refuzat luarea lor în calcul pe motivul neachitării integrale a contribuțiilor de către angajator. Temeiurile legale aplicabile sunt aceleași în ambele cauze: Legea nr. 289/2004, Legea nr. 489/1999, Hotărârea Guvernului nr. 108/2005 şi Hotărârea Guvernului nr. 1478/2002. Constatările anterioare ale instanței s-au întemeiat pe interpretarea corectă a prevederilor art. 7 alin. (1) şi (2) din Legea nr. 289/2004 - potrivit cărora baza de calcul o constituie venitul din care au fost calculate și reținute contribuțiile individuale, fără a condiționa dreptul de achitarea efectivă de către angajator.

Reieșind din art. 140 şi art. 229 din Codul administrativ, instanțele de judecată şi autoritățile publice nu pot reexamina în mod contradictoriu chestiuni de fapt şi de drept deja soluționate definitiv între aceleași părți. Astfel, efectul pozitiv al lucrului judecat *(res judicata)* obligă Casa Naţională de Asigurări Sociale: să respecte statuările instanței potrivit cărora reclamanta are calitatea de persoană asigurată prin efectul legii, conform art. 4 din Legea nr. 489/1999; să nu refuze stabilirea indemnizației pe motivul neachitării contribuțiilor de către angajator, întrucât această obligație nu îi incumbă salariatului; să aplice în mod uniform baza de calcul din veniturile declarate şi din care au fost reținute contribuții sociale. Prin urmare, emiterea unui nou set de acte administrative identice în fond cu cele anulate anterior contravine nu doar dispozițiilor legii, ci şi principiului securității raporturilor juridice şi autoritatea de lucru judecat, fiind o formă de refuz indirect de executare a unei hotărâri judecătoreşti irevocabile, sancționabilă inclusiv în baza art. 23 şi 30 din Codul administrativ.

În jurisprudența sa constantă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că nerespectarea autorității de lucru judecat constituie o încălcare a art. 6 CEDO şi a principiului securității juridice (*a se vedea Brumărescu c. României, Ryabykh c. Rusiei*). Atunci când o autoritate administrativă refuză să se conformeze unei hotărâri irevocabile, aceasta compromite în mod grav încrederea justițiabilului în justiție şi legalitate.

Pe lângă existența unei hotărâri irevocabile în cauza reclamantei Tatiana Munteanu, practica judiciară recentă relevă o jurisprudență constantă şi uniformă a instanțelor naționale în litigii identice privind: stabilirea indemnizației de maternitate, stabilirea indemnizației pentru îngrijirea copilului până la 3 ani, şi interpretarea obligației angajatorului de a achita contribuțiile sociale, fără a afecta drepturile asiguratului (*cauza Ciugureanu Marcela vs. CNAS" – dosar nr. 3ra-222/23; cauza Barancean Vladimir şi Daniela vs. CNAS - dosar nr. 3ra-1231/21; cauza Roşca Alina vs. CNAS" - dosar nr. 3ra-1256/21*).

Instanțele naționale au statuat în mod repetat, în cauze aproape identice, că: asiguratul este protejat prin efectul legii în sistemul public de asigurări sociale; refuzul Casei Naţionale de Asigurări Sociale de a recunoaşte dreptul la indemnizație, pe motivul neachitării contribuțiilor de către angajator, este contrar legii; venitul realizat, din care au fost reținute contribuții, trebuie inclus în baza de calcul, indiferent dacă angajatorul a transferat sau nu contribuțiile la buget; autoritatea competentă de a urmări restanțele fiscale este Serviciul Fiscal de Stat, ci nu Casa Naţională de Asigurări Sociale.

Această jurisprudență stabilește un standard uniform de interpretare, în sensul protecției active a drepturilor sociale ale persoanei asigurate și a excluderii oricărei forme de răspundere substituitivă a salariatului pentru eventuale restanțe ale angajatorului.

Prin urmare, emiterea deciziilor Casei Naţionale de Asigurări Sociale, în speță, contravine unei practici judiciare bine stabilite, fapt care justifică anularea acestora şi admiterea acțiunii, în temeiul art. 29, 30 şi 31 din Codul administrativ şi art. 6, 7 din Legea nr. 289/2004.

În speță, Casa Naţională de Asigurări Sociale a refuzat includerea în baza de calcul a veniturilor salariale lunare realizate de reclamantă în perioada de referință (septembrie 2023 - august 2024), chiar dacă aceste venituri: au fost realizate efectiv în cadrul unui contract individual de muncă; au fost declarate fiscal prin dările de seamă lunare IPC18; au fost supuse reținerii contribuțiilor individuale de asigurări sociale din salariul brut; însă nu au fost virate de angajator (SA „Covoare Ungheni") către bugetul asigurărilor sociale de stat.

Ori, această interpretare restrictivă a Casei Naţionale de Asigurări Sociale este contrară scopului Legii nr. 289/2004, care este unul de protecție socială a persoanei asigurate în caz de maternitate şi creşterea copilului (art. 1 şi art. 2 din lege).

Legiuitorul nu a condiționat expres acordarea dreptului la indemnizație de virarea efectivă a contribuțiilor de către angajator, ci de realizarea venitului şi reținerea contribuției individuale. A interpreta sintagma *„au fost calculate şi plătite contribuții”* ca însemnând exclusiv plata de către angajator, înseamnă a transfera în sarcina salariatului un risc fiscal şi bugetar care nu îi aparține, şi anume culpa angajatorului de a nu vira sumele reținute - fapt care este în afara controlului juridic al asiguratului.

Conform art. 20 alin. (1) din Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, calculul și plata contribuției de asigurări sociale se fac lunar de către angajator, iar salariatul nu are nicio obligație de plată directă.

Mai mult, potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, măsurile de executare silită privind contribuțiile nevirate sunt în competența exclusivă Serviciului Fiscal de Stat. Așadar, refuzul Casei Naţionale de Asigurări Sociale de a include în calcul veniturile deja supuse reținerii de contribuții - doar pentru că acestea nu au fost virate - contravine art. 20 şi 30 din Legea nr. 489/1999 și constituie o interpretare extensivă a unei obligații pe care legea nu o prevede pentru asigurat.

Conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 108/2005, în special pct. 71-72, se indică că: venitul mediu lunar asigurat se determină prin împărțirea la 12 a venitului asigurat realizat la toate unitățile în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat. Venitul asigurat se include în calcul în lunile pentru care a fost calculat şi declarat de către angajator. Această formulare legală consacră caracterul declarativ al veniturilor pentru scopul stabilirii indemnizației şi nu condiționează validitatea acestora de virarea efectivă a contribuției de către angajator. Prin urmare, în lipsa unei dispoziții exprese care să excludă veniturile nevirate, Casa Naţională de Asigurări Sociale nu are temei legal să le excludă din baza de calcul.

A menționat că scopul Legii nr. 489/1999 este consolidarea solidarității şi protejarea riscurilor sociale - maternitate, boală, șomaj, îngrijirea copilului - pentru persoanele aflate în raporturi de muncă. A permite excluderea salariatului din sistem pentru omisiunile angajatorului ar contrazice rațiunea întregului sistem de protecție socială şi ar lipsi de sens asigurarea obligatorie prin efectul legii.

În concluzie a relatat reclamanta că este persoană asigurată în sistemul public prin efectul legii (art. 4 alin. (1) din Legea nr. 489/1999); a realizat venituri salariale din care s-au reținut contribuții individuale de asigurări sociale; CNAS a refuzat în mod ilegal să includă aceste venituri în baza de calcul a indemnizațiilor de maternitate şi pentru îngrijirea copilului, motivând neplata contribuțiilor de către angajator fapt care contravine dispozițiilor art. 7 şi art. 18 din Legea nr. 289/2004, art. 20 din Legea nr. 489/1999, Hotărârea Guvernului nr. 108/2005 şi Hotărârea Guvernului nr. 1478/2002 precum şi cu principiile protecției sociale şi

ale securității juridice consacrate de art. 6 CEDO şi art. 1 Protocolul nr. 1.

Argumentele autorității publice pârâte:

Prin referința depusă la 30 iulie 2025, reprezentantul autorității publice pârâte, Casa Națională de Asigurări Sociale a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată (f.d. 34-41).

În ședința de judecată, reprezentantul reclamantei, avocatul Eugeniu Musteață, a solicitat admiterea acțiunii pentru motivele de fapt și de drept expuse.

Reprezentantul pârâtei Casa Națională de Asigurări Sociale, în cadrul ședinței de judecată a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Terțul SA „Covoare-Ungheni" în ședința de judecată nu s-a prezentat, fiind înștiințat legal despre data, locul și ora examinării cauzei nu a comunicat instanței motivele absenței și nu a solicitat amânarea ședinței de judecată.

Analizând argumentele expuse în acțiune, în referință, studiind probele administrate în ansamblul şi interconexiunea lor, normele legii aplicabile, instanța de judecată a ajuns la concluzia că acțiunea reclamantei Tatiana Munteanu este admisibilă, şi urmează a fi admisă, din următoarele considerente.

În privința admisibilității acțiunii în contenciosul administrativ, potrivit normelor procesuale, pentru a pune în mișcare o acțiune, este necesară îndeplinirea cumulativă a unor condiții, cum ar fi: competența jurisdicțională, forma și conținutul, existența capacității procesuale, respectarea termenului de prescripție, respectarea procedurii prealabile, achitarea taxei de timbru etc., iar revendicarea unui drept subiectiv vătămat constituie, în sine, o condiție specială și obligatorie de valorificare a dreptului la acțiune în justiție.

Așadar, temeiurile de bază de admisibilitate a cererii de chemare în judecată formulată în instanța de contencios administrativ sunt:

- prezența unui act administrativ individual defavorabil (dispoziție, decizie sau altă măsură oficială) întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, comunicat destinatarului;
- competența jurisdicțională materială și teritorială a instanței de judecată pentru examinarea acțiunii în contenciosul administrativ;
- respectarea cerințelor de formă și conținut a acțiunii în contencios administrativ;
- respectarea procedurii prealabile;
- respectarea termenului de înaintare a acțiunii;
- prezența unui drept vătămat căruia i s-a adus atingere prin activitate administrativă.

Conform art. 5 și 6 din Codul administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale şi normative, a contractelor

administrative, a actelor reale, precum şi a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii şi se aplică nemijlocit legea. Procedura administrativă este activitatea autorităților publice cu efect în exterior, îndreptată spre examinarea condițiilor, pregătirea şi emiterea unui act administrativ individual, spre examinarea condițiilor, pregătirea şi încheierea unui contract administrativ sau examinarea condițiilor, pregătirea şi întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică. Emiterea unui act administrativ individual, încheierea unui contract administrativ sau întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică sunt părţi ale procedurii administrative.

În concordanță cu art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

În conformitate cu art. 11 alin. (1) din Codul administrativ, actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile - actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat; b) acte favorabile - actele care creează destinatarilor săi un beneficiu sau un avantaj de orice fel. (2) Destinatarul unui act administrativ individual este doar persoana către care actul administrativ se îndreaptă. Terții, ale căror drepturi sunt afectate de actul administrativ individual, nu sunt destinatarii acestuia.

În sensul art. 17 din Codul administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Art. 189 alin. (1) din Codul administrativ, statuează că orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Totodată, potrivit art. 191 alin. (1) din Codul administrativ, cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (2) și (3), judecătoriile soluționează în fond toate acțiunile în contencios administrativ.

Conform art. 196 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, acțiunea în contencios administrativ se depune la instanța de judecată în a cărei rază teritorială își are sediul autoritatea publică care a desfăşurat activitatea administrativă contestată, dacă legea nu prevede altfel. Dacă la o procedură de contencios administrativ participă mai multe autorități publice, acțiunea în contencios administrativ se depune la instanța de judecată în a cărei rază teritorială își are sediul autoritatea publică pârâtă.

În temeiul art. 206 alin. (1) din Codul administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru:

a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare);

b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare);

c) impunerea la acțiune, la tolerare a acțiunii sau la inacțiune (acțiune în realizare);

d) constatarea existenței sau inexistenței unui raport juridic ori nulității unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acțiune în constatare); sau

e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acțiune de control normativ).

Materialele cauzei denotă că reclamanta Tatiana Munteanu prin cererea de chemare în judecată înaintată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, a solicitat anularea actului administrativ defavorabil, decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, subdiviziunea teritorială Ungheni nr. 2024/25/1/89361 din 14 noiembrie 2024 (data tiparului 13 mai 2025) privind stabilirea indemnizației de maternitate; decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2025/25/1/23943 din 03 aprilie 2025 (data tiparului 16 mai 2025) privind stabilirea indemnizației lunare pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani, precum și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 942/25 din 16 iunie 2025, prin care a fost respinsă cererea prealabilă și obligarea emiterii unui act administrativ individual favorabil prin care să-i fie recalculate și achitate indemnizația lunară pentru creșterea copilului minor *****, în baza venitului mediu lunar realizat în perioada septembrie 2023 - august 2024.

Așadar, reclamanta a formulat o acțiune în obligare.

În acord cu art. 165 din Codul administrativ, cererea prealabilă se depune în termen de 30 de zile de la comunicarea sau notificarea actului administrativ individual ori a respingerii petiției. Dacă autoritatea publică nu soluționează cererea în termenul prevăzut de prezentul cod, cererea prealabilă poate fi depusă în decursul unui an de la expirarea termenului. Dacă informaţia cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau este indicată incorect, cererea prealabilă poate fi depusă în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ ori a respingerii petiției. Nulitatea unui act administrativ individual poate fi invocată şi fără obligația de a respecta un termen.

În conformitate cu art. 208 alin. (1) Cod administrativ, (1) până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepțiile prevăzute de lege.

Conform art. 209 alin. (1) și (2) Cod administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia. Dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau în decizia cu privire la cererea prealabilă ori este indicată incorect, înaintarea acțiunii în contencios administrativ se admite în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ sau a deciziei cu privire la cererea prealabilă.

Ținând cont de prevederile enunțate, raportate la circumstanțele constatate, instanța de judecată concluzionează asupra respectării de către reclamantă a termenului de depunere a acțiunii.

Or, actele cauzei atestă că decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, subdiviziunea teritorială Ungheni nr. 2024/25/1/89361 din 14 noiembrie 2024 privind stabilirea indemnizației de maternitate și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2025/25/1/23943 din 03 aprilie 2025 au fost contestate cu cerere prealabilă la 03 iunie 2025. Prin decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 942/25 din 16 iunie 2025 a fost respinsă cererea prealabilă, iar acțiunea a fost depusă la 01 iulie 2025, în interiorul termenului reglementat.

Competența pentru examinarea prezentei acțiuni, în conformitate cu prevederile art. 191 alin. (1) și art. 196 alin. (1) din Codul administrativ, revine Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, iar cererea de chemare în judecată a fost depusă cu respectarea dispozițiilor legale menționate.

Așadar, instanța de judecată concluzionează asupra respectării condițiilor de admisibilitate, acțiunea fiind admisibilă.

Referitor la fondul acțiunii, instanța de judecată constată următoarea stare de fapt și de drept.

Din materialele cauzei rezultă cu certitudine că prin decizia nr. 2024/25/1/89361 din 14 noiembrie 2024 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ungheni privind stabilirea indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă, reclamantei Tatiana Munteanu i s-a stabilit indemnizația de maternitate în cuantum total de 1 722,28 de lei, calculată pe baza unui venit mediu lunar asigurat de 419,58 lei.

Prin decizia nr. 2025/25/1/23943 din 03 aprilie 2025 a Casei Naționale de Asigurări Sociale privind stabilirea indemnizației lunare pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani, reclamantei Tatiana Munteanu i s-a stabilit o indemnizație lunară pentru îngrijirea copilului în cuantum de 740 de lei pentru perioada 03 februarie 2025 – 27 noiembrie 2027.

Instanța de judecată verificând legalitatea deciziei/ răspunsului de respingere a cererii prealabile nr. 942/25 din 16 iunie 2025, în stabilirea indemnizației de

maternitate pentru perioada 30 septembrie 2024 – 02 februarie 2025 și a indemnizației lunare pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, emisă de Casa Națională de Asigurări Sociale, constată că această decizie este una ilegală.

Conform art. 124 din Codul muncii, (1) Femeilor salariate şi ucenicelor, precum şi soțiilor aflate la întreținerea salariaților, li se acordă un concediu de maternitate ce include concediul prenatal cu o durată de 70 de zile calendaristice (în cazul sarcinilor cu 3 şi mai mulți feți – 112 zile calendaristice) şi concediul postnatal cu o durată de 56 de zile calendaristice (în cazul nașterilor complicate sau nașterii a doi sau mai mulți copii – 70 de zile calendaristice), plătindu-li-se pentru această perioadă indemnizații în modul prevăzut la art. 123 alin. (2).

(2) După expirarea concediului de maternitate, persoanelor asigurate indicate la alin. (1) li se acordă, în baza unei cereri scrise, concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, cu achitarea indemnizației din bugetul asigurărilor sociale de stat. Concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani se acordă, opțional, unuia dintre părinți, unuia dintre bunici, unei alte rude care se ocupă nemijlocit de îngrijirea copilului, precum şi tutorelui.

(3) Concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului poate fi folosit de ambii părinți alternativ, în fracțiuni, conform disponibilității fiecăruia, cu condiția să nu se suprapună fracțiunile. Acest concediu se include în vechimea în muncă, inclusiv în vechimea în muncă specială, şi în stagiul de cotizare.

În conformitate cu art. 2, art. 5 alin. (1), lit. d) și f) din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă şi alte prestații de asigurări sociale nr. 289 din 22 iulie 2004, dreptul la prestații de asigurări sociale, în condițiile prezentei legi, se exercită prin sistemul public de asigurări sociale. Asigurații din sistemul public de asigurări sociale au dreptul la indemnizație de maternitate și la indemnizație pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani.

În conformitate cu art. 6 alin. (1) şi (2) al Legii nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă şi alte prestații de asigurări sociale, asigurații au dreptul la prestații de asigurări sociale dacă au un stagiu total de cotizare de cel puțin 3 ani. Asigurații care au un stagiu total de cotizare de până la 3 ani beneficiază de dreptul la prestații de asigurări sociale dacă confirmă un stagiu de cotizare de cel puțin 9 luni în ultimele 24 de luni premergătoare datei producerii riscului asigurat sau datei nașterii copilului în cazul riscului asigurat creșterea copilului.

Cu titlu de excepție, ca fiind normă specială, la art. 4 alin. (1) al Legii nr. 489 din 08 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, legislatorul a indicat că în sistemul public, sunt asigurate obligatoriu, prin efectul legii persoana care desfășoară activitate pe bază de contract individual de muncă.

Această excepție vine din considerentul că, potrivit art. 20 alin. (1) al Legii nr. 489 din 08 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, calculul şi plata contribuției de asigurări sociale se fac lunar de către angajator.

Instanța de judecată menționează că reclamanta este angajată la SA „Covoare Ungheni", iar în temeiul art. 4 alin. (1) al Legii nr. 489 din 08 iulie 1999, este asigurată în bugetul asigurării sociale de stat prin efectul legii, fapt ce-i acordă ultimei dreptul de a beneficia de indemnizație de maternitate.

Prin decizia nr. 2024/25/1/89361 din 14 noiembrie 2024 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ungheni privind stabilirea indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă, reclamantei Tatiana Munteanu i s-a stabilit indemnizația de maternitate în cuantum total de 1 722,28 de lei.

Conform art. 7 alin. (1) și (2) al Legii nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă şi alte prestații de asigurări sociale, baza de calcul al indemnizațiilor de asigurări sociale prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. a), b), d) şi g) şi art. 15 alin. (1) lit. a) o constituie venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat, venit din care, la data stabilirii indemnizației, au fost calculate şi plătite contribuții de asigurări sociale.

Baza de calcul al indemnizației de asigurări sociale prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. f) o constituie venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii nașterii copilului/ lunii încuviințării adopției sau emiterii dispoziției de plasament al copilului în serviciul de tutelă/curatelă, venit din care, la data stabilirii indemnizației, au fost calculate şi plătite contribuții de asigurări sociale. Lunile calendaristice ale concediului prenatal se substituie cu același număr de luni calendaristice imediat premergătoare perioadei incluse în calcul.

La caz, instanța de judecată reține că Casa Națională de Asigurări Social a refuzat în recalcularea indemnizației de maternitate și în recalcularea indemnizației pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, din următoarele motive.

Conform informației din Registrul de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale s-a constatat, ca pentru lunile incluse în calcul (septembrie 2023 - februarie 2024, aprilie 2024 - august 2024), angajatorul SA „Covoare-Ungheni" a declarat venit, dar nu erau achitate contribuțiile de asigurări sociale, iar pentru luna martie 2024 angajatorul nu a declarat venit, respectiv, aceasta lună a fost substituită cu luna imediat premergătoare perioadei incluse în calcul în care a fost realizat venit asigurat (iulie 2023), în sumă de 5 035 de lei (pentru luna iulie 2023 contribuțiile au fost achitate parțial). Astfel, baza de calcul a indemnizației a constituit 419,58 lei și indemnizația de maternitate a fost calculată, reieșind din venitul mediu lunar asigurat la data aprobării deciziei de

stabilire (14 noiembrie 2024), în sumă de 1 722,28 de lei.

Totodată, în baza informației privind nașterea copilului ***** (născut la *****), reclamantei, i s-a stabilit indemnizația lunară pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, de la 03 februarie 2025 și până la 27 noiembrie 2027, în cuantum de 740 de lei lunar. Pentru perioada (august 2024 - septembrie 2023), inclusă la determinarea bazei de calcul, angajatorul SA „Covoare-Ungheni" nu a achitat contribuțiile de asigurări sociale, iar pentru luna martie 2024, acesta nu a declarat venit, respectiv luna martie a fost substituită cu luna imediat premergătoare perioadei incluse în calcul în care a fost realizat venit asigurat (iulie 2023), în sumă de 5 035 de lei (pentru luna iulie 2023 contribuțiile au fost achitate parțial). Prin urmare, baza de calcul a constituit suma de 419,58 lei și indemnizația lunară pentru creșterea copilului a fost calculată reieșind din venitul mediu lunar asigurat la data aprobării deciziei de stabilire (02 aprilie 2025), în cuantum de 740 de lei lunar.

În speţă, instanța de judecată reiterează că reclamanta este angajată la SA „Covoare Ungheni" SRL, iar în temeiul art. 4 alin. (1) al Legii nr. 489 din 08 iulie 1999, este asigurată în bugetul asigurării sociale de stat prin efetul legii, fapt ce-i acordă ultimei dreptul de a beneficia de indemnizație de maternitate.

Mai mult ca atât, potrivit pct. 70 şi 71 al Regulamentului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 108/2005, venitul mediu lunar asigurat se determină prin împărțirea la 12 a venitului asigurat realizat la toate unitățile în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat. Venitul asigurat se include în calcul în lunile pentru care a fost calculat şi declarat de către angajator.

Totodată, este de menționat că pentru ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat reclamantei i-au fost calculate şi reținute contribuțiile individuale de asigurări sociale, fapt care a fost reflectat în dările de samă lunare IPC18 şi prezentate fiscului.

Astfel, în conformitate cu art. 16 alin. (2) al Legii nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă şi alte prestații de asigurări sociale, indemnizația de maternitate se acordă integral la a 30-a săptămână de sarcină, pe o perioadă de 126 de zile calendaristice, iar în cazul nașterilor complicate ori al nașterii a doi copii – de 140 de zile calendaristice. În cazul sarcinilor cu 3 şi mai mulți feți, indemnizația de maternitate se acordă la termenul de 24 de săptămâni de sarcină pe o perioadă de 182 de zile calendaristice, iar conform alin. (4), cuantumul lunar al indemnizației de maternitate este de 100% din baza de calcul stabilită conform art. 7, adică din venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat.

În consecință, instanța de judecată apreciază argumentele autorității pârâte cu privire la neachitarea contribuțiilor individuale de asigurări sociale de către

reclamantă pe anumite perioade de referință, ca fiind declarative și în același timp, lipsite de un temei legal.

În aceeași ordine de idei, ținând cont de prevederile art. 20 alin. (1) din Legea nr. 489/1990 privind sistemul public de asigurări sociale, care statuează că calculul şi plata contribuției de asigurări sociale datorate de asiguraţii angajați cu contract individual de muncă şi de angajatorul acestora se fac lunar de către angajator, instanța de judecată subliniază că plata contribuțiilor de asigurări sociale de către angajator nu poate fi imputată salariaților.

În acest sens, instanța notează că mecanismul de executare silită a plăților datorate la bugetul asigurărilor sociale de stat de către angajator, se realizează prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat, în acord cu prevederile art. 30 alin. (1) din Legea enunțată supra, care prevede că în cazul neplății, în termenele stabilite la art. 26, a contribuțiilor datorate bugetului asigurărilor sociale de stat, Serviciul Fiscal de Stat procedează la aplicarea măsurilor de executare silită, conform legislației fiscale.

De altfel, alin. (2) din același articol, prevede că în sensul stingerii obligațiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat, noțiunile utilizate în legislația fiscală semnifică:

a) *obligație fiscală* – contribuțiile de asigurare socială de stat, alte sume impuse spre plată contribuabililor în bugetul asigurărilor sociale de stat, precum şi sumele majorărilor de întârziere (penalităților) şi amenzilor aplicate pentru încălcarea legislației care stabilește aceste obligații;

b) *contribuabil* – persoana care, conform legislației, este obligată să calculeze şi/sau să achite sumele respective la bugetul asigurărilor sociale de stat;

c) *restanță* – suma pe care contribuabilul era obligat să o plătească la bugetul asigurărilor sociale de stat, majorările de întârziere (penalitățile) şi/sau amenzile pe care nu le-a plătit în termen.

În speță, instanța de judecată constată că autoritatea publică pârâtă eronat a stabilit cuantumul indemnizației de maternitate calculat doar din venitul mediu lunar pentru lunile 30 septembrie 2024 – 02 februarie 2025, ori, prevederile normelor stipulate supra prevăd expres că cuantumul lunar al indemnizației de maternitate este de 100 % din baza de calcul stabilită conform art. 7, adică din venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat.

Instanța de judecată menționează că Casa Națională de Asigurări Sociale a refuzat includerea în baza de calcul a veniturilor salariale lunare realizate de reclamantă în perioada de referință (septembrie 2023 - august 2024), chiar dacă aceste venituri au fost realizate efectiv în cadrul unui contract individual de muncă, au fost declarate fiscal prin dările de seamă lunare IPC18, au fost supuse reținerii contribuțiilor individuale de asigurări sociale din salariul brut, or, nu au fost virate

de angajator (SA „Covoare Ungheni”) către bugetul asigurărilor sociale de stat.

Mai mult ca atât, este de menționat că SA „Covoare-Ungheni” a calculat și reținut din salariul acesteia contribuțiile sociale inclusiv și pentru lunile menționate, astfel, reclamanta nu poate fi lipsită de dreptul de a beneficia de indemnizația de maternitate calculată din venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat.

Cât privește baza de calcul al indemnizației lunare pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, în conformitate cu art. 7 alin. (2) al Legii nr. 289 din 22 iulie 2004, o constituie venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii nașterii copilului, venit din care au fost calculate şi achitate contribuțiile individuale de asigurări sociale. Lunile calendaristice ale concediului prenatal se substituie cu același număr de luni calendaristice imediat premergătoare perioadei incluse în calcul.

Totodată, potrivit art. 7 alin. (4) şi (5) al Legii nr. 289 din 22 iulie 2004, venitul mediu lunar asigurat se determină prin împărțirea la 12 a venitului asigurat realizat la toate unitățile în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat. În cazul lipsei integrale a venitului asigurat la toate unitățile în unele şi aceleași luni calendaristice sau în toate lunile din perioada celor 12 luni calendaristice incluse în calcul, aceste luni se substituie cu același număr de luni calendaristice consecutive imediat premergătoare perioadei incluse în calcul în care s-a realizat venit asigurat. Perioada de substituire este de cel mult 36 de luni calendaristice consecutive.

Potrivit art. 18 alin. (6) al Legii nr. 289 din 22 iulie 2004, cuantumul lunar al indemnizației pentru creșterea copilului constituie: a) 30% din baza de calcul stabilită la art. 7 pentru fiecare copil, dar nu mai puțin decât cuantumul indemnizației minime lunare pentru creșterea copilului a persoanei asigurate, determinate în modul stabilit de Guvern, în cazul solicitării opțiunii prevăzute la alin. (1) lit. a), alin. (1^1) lit. a) sau alin. (1^3) lit. a) din prezentul articol.

În atare circumstanțe, instanța de judecată concluzionează că Casa Națională de Asigurări Sociale urmează să emită actul administrativ individual favorabil prin care să stabilească și să achite reclamantei Munteanu Tatiana indemnizația de maternitate pentru perioada 30 septembrie 2024 - 02 februarie 2025, calculată din venitul mediu lunar realizat în perioada septembrie 2023 - august 2024 și achitarea reclamantei Munteanu Tatiana a indemnizației lunară pentru creșterea copilului Munteanu Matei, până la vârsta de 3 ani, în baza venitului mediu lunar realizat în perioada septembrie 2023 - august 2024.

Raportând circumstanțele cauzei la normele legale pre citate, instanța de judecată conchide asupra temeiniciei acțiunii reclamantei Tatiana Munteanu înaintate împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea deciziilor şi obligarea să emită actul administrativ individual favorabil, prin care să

stabilească și să achite reclamantei indemnizația de maternitate pentru perioada 30 septembrie 2024 - 02 februarie 2025, calculată din venitul mediu lunar realizat în perioada septembrie 2023 - august 2024, precum şi obligarea să emită actul administrativ individual favorabil prin care să stabilească și să achite reclamantei indemnizația lunară pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani, în baza venitului mediu lunar realizat în perioada septembrie 2023 - august 2024.

În conformitate cu prevederile art. 224 alin. (1) lit. b), 232 din Codul administrativ al Republicii Moldova art. 236-241 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, instanța de judecată,

h o t ă r ă ș t e :

Se admite acțiunea.

Se anulează decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, subdiviziunea teritorială Ungheni nr.2024/25/1/89361 din 14 noiembrie 2024 (data tiparului 13 mai 2025) privind stabilirea indemnizației de maternitate, decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.2025/25/1/23943 din 03 aprilie 2025 (data tiparului 16 mai 2025) privind stabilirea indemnizației lunare pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani, precum și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.942/25 din 16 iunie 2025, prin care a fost respinsă cererea prealabilă.

Se obligă Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil prin care să stabilească și să achite reclamantei Munteanu Tatiana indemnizația de maternitate pentru perioada 30 septembrie 2024 - 02 februarie 2025, calculată din venitul mediu lunar realizat în perioada septembrie 2023-august 2024.

Se obligă Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil prin care să stabilească și să achite reclamantei Munteanu Tatiana indemnizația lunară pentru creșterea copilului Munteanu Matei, până la vârsta de 3 ani, în baza venitului mediu lunar realizat în perioada septembrie 2023-august 2024.

Hotărârea cu drept de apel la Curtea de Apel Centru, în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Președintele ședinței,
Judecătorul Rodica Nicula